

AYAKKABI MURAKABE NİZAMNAMESİ

Bakanlar Kurulu Kararının Tarihi : 11.3.1958, No : 4/10086

Dayandığı Kanunun Tarihi : 10.6.1930, No : 1705

Yayımlandığı R. Gazetenin Tarihi : 15.5.1958, No : 9907

Yayımlandığı Düsturun Tertibi : 3, Cildi: 39, S. 938

Nizamnamenin şümülü:

Madde 1 – Türkiye’de kadın, erkek ve çocuklara mahsus her çeşit ayakkabı ve terlik imali ve satışları bu Nizamname hükümlerine tabidir.

Bebe patikleri, otomobil lastiklerinden yapılan çarıklarla nalın, takunya ve bunların plajlarda giyilen benzerleri yukarıki fıkra şümülüne girmezler.

BİRİNCİ BÖLÜM

Deriden mamul ayakkabılar

Deriden mamul ayakkabılarda kullanılacak malzeme vasıfları:

Madde 2 – (Değişik : 31.1.1973 - 7/5779 K.)

Deri ayakkabı imalatında kullanılacak olan deri, gön ve köselelerin esas ve umumi vasıflar bakımından TS/214, 215, 216, 217, 218, 219, 222, 224, 225, 226, 227, 231, 232, 234, 235 ve 236 Türk Standardlarıyla tesbit edilen asgari vasıfları haiz olmaları şarttır.

a) Ayakkabılarda kullanılacak yüzlük deriler, yanık, çürük, sırçası çatlamış olmayacaktır.

b) Taban ve fort imalatında mukavva ve kağıt, taban ve ökçe kapaklarında yarma boyun ve etek köseleleri ve katlandıkları zaman kırılan köseler kullanılmayacaktır.

Ancak fort imalinde, fiber kullanılacağı gibi hara malı veya yalınkat ayakkabılarda münhasıran yarmayı takviye mahiyetinde mukavva kullanılabilir.

c) Ayakkabıların yüz dikişlerinde filoş (Suni ipek) ipliği, taban imalatında ve kazuma dikişlerinde de pamuk iplikleri kullanılması yasaktır. Bu dikişlerde keten ipliği ve keten ipliğine muadil iplikler kullanılacaktır.

Madde 3 – Taban veya ökçeleri veya her ikisi lastik,krepso ve sentetik deri ayakkabılarda; lastik krepso ve sentetik kısımların dayanıklı olması şarttır.

Vardoların, sentetik olması caiz olup bunlarda da aynı sağlamlık aranır.Lastiklerin birinci nevilerinin terkiplerinde en az yüzde 30 ve ikinci nevilerinin terkiplerinde en az yüzde 25 nispetlerinde ham kauçuk bulunması şarttır. Bu nispetlerin yüzde beşine kadar tolerans kabul edilebilir.

Terlik imalatında kullanılacak malzemenin vasıfları:

Madde 4 – Terliklerde kullanılacak malzemenin vasıfları, esas itibarıyla ikinci maddede zikrolunanların aynıdır. Ancak; terliklerin taban ve ökçelerinde boyun köselesi; iç sürmesi halinde mukavva ve taban dikişlerinde pamuk iplikleri kullanılabilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Lastikten mamul ayakkabılar

Lastikten mamul ayakkabıların vasıfları

Madde 5 – Lastikten mamul ayakkabıların en az aşağıda gösterilen vasıfları haiz olmaları şarttır:

a) Mamuller, münasip derecede pişirilmiş ve elastiki olacak, yatık bulunmayacak kesitleri hava boşlukları ile iyi dağılmamış ve iri dolgu maddelerinden arı olacak ve mütecanis manzara arzedecektir.

b) Yüzler, birin üç misline; kalınlığı dört milimitreye kadar olan mütecanis profilli tabanlar, onda birden yarısına kadar, kopmadan uzayabilecek ve kendi hallerine bırakıldıklarında muayyen bir toleransla asli ölçülerine rucu edebilecek hassada olacaklardır.

Lastik ayakkabıların kauçuk nispetleri

Madde 6 – Lastik ayakkabıların ihtiva edecekleri asgari ham kauçuk nispetleri, aşağıda gösterilmiştir:

Mamulün cins ve nev'i	Yüzlerde	Tabanlarda	Topuklarda
1 – Konfeksiyon kışlık siyah ayak-kabı ve çizmeler	40	30	25
2 – Konfeksiyon yazlık			
a) Siyah lastikten ayakkabılar	—	30	25
b) Beyaz ve renkli lastikten ayakkabılar	—	35	30
3 – Fantazi çizme ve ayakkabılar	40	35	30
4 – Prese ayakkabı ve çizmeler	30	25	25
5 – Yüzleri lastik olmıyan ve saya altında pişirilen lastik tabanlı ayakkabı ve pantoflalar	—	25	25
Madde 6 - (Son fıkra)			

Ham kauçuk tabirinden, ticari şekilde tabii ham kauçuk ile suni kauçuk bunların karışımları ve rejeneratlarının ihtiva ettikleri kauçuklar anlaşılır.

Madde 7 – Bilümum taban ve topuklarda kullanılmak üzere imal edilip hazır satılan siyah lastiklerin terkiplerinde, yüz kısım ham kauçuk için en az otuz kısım is siyahı bulunması mecburidir.

İmalatta riayeti mecburi hususlar

Madde 8 – Bilümum konfeksiyon ve prese mamullerin parçaları yekdiğerlerine iyice yapıştırılmış olacak kumaş kısımları sağlam dikilecek ve mevcut oldukları takdirde fermuar ve kapsulleri de iyice raptedilmiş bulunacaklardır.

Lastik ayakkabıların adları ile boy ve numaraları

Madde 9 – Lastik ayakkabıların boylarına göre adları ve numaraları şunlardır:

Küçük boylar			
Patik R ve ZR (Galoş)	1 – 12	numara	
" " " "	21 – 39	" "	
Bebe şoson	3 – 5	" "	
Patik şoson	6 – 8	" "	Bebe - Patik
Bebe çizme	20 – 25	" "	
Patik " "	26 – 29	" "	
Orta boylar			
Filet ZB (Galoş)	1 – 4	" "	
" " " "	13 – 16	" "	
Zenne F " "	17 – 19	" "	
Filet iskarpin, filet tenis	30 – 35	" "	
Zenne iskarpin pups	35 – 40	" "	
Filet şoson	9 – 14	" "	Filet zenne
Zenne şoson Rw	34 – 40	" "	
Filet bağlı bot	32 – 35	" "	
Filet çizme	30 – 34	" "	
Zenne çizme	35 – 39	" "	
Fermuarlı çizme	33 – 39	" "	
Büyük boylar			
Merdane fanilali B	5 – 12	" "	
Bezeri B çerkes (Galoş)			
Garson iskarpin tenis	36 – 40	" "	
Merdane " "	41 – 45	" "	
Garson şoson	15 – 17	" "	
Merdane şoson	7 – 12	" "	
Garson bağlı bot	36 – 39	" "	Garson - Merdane
Merdane " "	40 – 45	" "	
Subay çizme	40 – 42	" "	
Merdane (normal ve uzun konçlu)	39 – 45	" "	

Yüz ve taban kalınlıkları

Madde 10 – Lastik ayakkabı ve çizmelerin yüz ve taban kalınlıkları aşağıda gösterilmiştir.

Mamulün cins ve nev'i	Küçük boylarda		Orta boylarda		Büyük boylarda	
	yüz mm	taban	yüz mm	taban	yüz mm	taban
1 – Konfeksiyon kışlık siyah						
a) Ayakkabı	0,8	1,5	0,8	2	0,9	2
b) Çizme	0,9	1,5	0,9	2	1	2
2 – Konfeksiyon yazlık beyaz ve renkli	–	1,5	–	2	–	2
3 – Fantazi çizme ve ayakka- bılar	1	1,5	1	2	1	2
4 – Prese ayakkabı ve çizmeler						
a) Hazır tabanlar	–	3	–	4	–	4
b) Saya altında pişirilmiş lastik tabanlı ayakkabı ve pantuflar	–	6	–	7	–	8
5 – Krepsol ve plastik tabanlar	–	4	–	4	–	6

Lastik ayakkabılarda kullanılacak mensucatın asgari vasıfları:

Madde 11 – Lastik ayakkabı imalatında yüz, fötr ve taban astarı olarak kullanılacak başlıca mensucatın haiz olması icabeden asgari vasıfları şunlardır:

Malzeme	% 10 toleransla asgari gramaj	% 10 toleransla asgari kopma yükleri	
	Gr./M2	çözgü	atki
Yüz	350	100	100
Panama	200	80	30
Fötr Trikotaj	200	25	15
Taban astarı	200	70	30

İmalat hataları:

Madde 12 – İmalat esnasında amillerinin sunutaksirleri olmaksızın çeşitli sebeplerle vukua gelip önlenemeyen hatalar neticesi yukardaki maddelerde yazılı vasıflardan bir veya bir kaçını haiz olmayarak elde edilen kusurlu lastik mamullerden 6, 7 ve 10 uncu maddelerde zikredilen hususların asgarilerini ihtiva etmeleri şartıyla, sağlamlıklarını muhafaza edenler, içlerinin görünür yerlerine (İkinci) ve bunların dünündakilerin de keza içlerinin görünür yerlerine (İskarta) damgaları vurulmak suretiyle satılabilirler. Bu gibi mamullerin bu kabil damgalar vurulmaksızın satışa arzları yasaktır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

*Ayakkabıların imal tarzları ve damgalanmaları**Deri ve lastik ayakkabıların imal tarzları:***Madde 13** – Ayakkabılar, imal tarzlarına göre başlıca altı sınıftır.

I - Dikişli deri ayakkabılar,

II - Yapıştırma deri ayakkabılar,

III - Sandaletler,

IV - Ağaç çivili deri ayakkabılar,

V - Madeni çivili deri ayakkabılar,

VI - Lastik ayakkabılar,

Bunlardan dikişli deri ayakkabılarda (El dikişli piyanta), (Makine dikişli piyanta), (Kaliforniya tipi), (El dikişli fora), (Makine dikişli fora) ve (Yalınkat) diye ayrıca altı tipe ayrılırlar.

Bu ayakkabıların her birinin dikişli yapıştırma, sandalet, ağaç veya madeni çivili olduklarına göre, kendi sınıflarıyla, bunlardan dikişli ayakkabıların ayrıca taallük ettikleri tiplerle, lastik ayakkabıların ise, 9 uncu maddede yazılı adlarıyla satılmaları mecburidir.

*Yapıştırma ayakkabılar:***Madde 14** – Yapıştırma ayakkabıların, iyi vasıfta ve sudan müteessir olmayan maddelerle yapıştırılmış olması şarttır.*Ayakkabıların damgalanması ve firma şeridi yapıştırılması:*

Madde 15 – a) Ayakkabıların kösele ve lastik tabanlarının kamara kısımlarına imal eden veya ettirenlerin müseccel alameti farikalarını veya tam olarak adlarıyla soy adlarını, yahut her ikisini okunacak ve kolaylıkla silinmiyecek tarzda damgalamaları mecburidir.

Lastik ökçelerde bu damgalar, ökçelerin yere değen satırlarına vurulur.

b) Tabanları; lastik kauçuk veya krepsol ayakkabılardan kamara kısımlarına damga vurulması mümkün olmayanların damgaları, içlerinin görünür yerlerine konulur.

c) Lastik fabrikasyonundan elde edilen ayakkabı mamüllerinin görünür ve sökülmez yerlerine ayrıca imal tarihleri de yalnız ayı ve yılı gösterilmek suretiyle damgalanır.

d) Ayakkabıların müstehlike satışlarını yapan tacirlerin de ayakkabıların iç taraflarında ayrıca kendi müseccel alametifarika veya ad ve soyadlarını yahut her ikisini damga veya firma şeritleriyle belirtmeleri caizdir.